

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే

॥ ద్వాత్రింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ద్వాత్రింశః సర్గః ॥

బ్రహ్మపుత్రస్య కుశస్య చతుర్ణాం పుత్రాణాం వర్ణనం
శోణభద్రతటవర్తిభూతలస్యోపరి వసోరధికారస్య ప్రతిపాదనం
కుశనాభస్య కన్యాశతస్య వాయోః కోపేన కుబ్జత్వం

బ్రహ్మయోనిర్మహానాసీత్ కుశో నామ మహాతపాః |

అక్లిష్టవ్రతధర్మజ్ఞః సజ్జనప్రతిపూజకః || 1.32.1 ||

స మహాత్మా కులీనాయాం యుక్తాయాం సుమహాబలాన్ |

వైదర్భ్యాం జనయామాస చతురః సదృశాన్ సుతాన్ || 1.32.2 ||

కుశాంబం కుశనాభం చ అసూర్తరజసం వసుం |

దీప్తియుక్తాన్ మహోత్సాహాన్ క్షత్రధర్మచిక్రీర్షయా || 1.32.3 ||

తానువాచ కుశః పుత్రాన్ ధర్మిష్ఠాన్ సత్యవాదినః |

క్రియతాం పాలనం పుత్రా ధర్మ ప్రాప్స్యథ పుష్కలం || 1.32.4 ||

కుశస్య వచనం శ్రుత్వా చత్వారో లోకసత్తమాః |

నివేశం చక్రిరే సర్వే పురాణాం నృవరాస్తదా || 1.32.5 ||

కుశాంబస్తు మహాతేజాః కౌశాంబీమకరోత్ పురీం |

కుశనాభస్తు ధర్మాత్మా పురం చక్రే మహోదయం || 1.32.6 ||

అసూర్తరజసో నామ ధర్మారణ్యం మహామతిః |

చక్రే పురవరం రాజా వసునామ గిరివ్రజం || 1.32.7 ||

ఏషా వసుమతీ నామ వసోస్తస్య మహాత్మనః |
ఏతే శైలవరాః పంచ ప్రకాశంతే సమంతతః || 1.32.8 ||

సుమాగధీ నదీ రమ్యా మాగధాన్ విశ్రుతాఽఽయయౌ |
పంచానాం శైలముఖ్యానాం మధ్యే మాలేవ శోభతే || 1.32.9 ||

సైషా హి మాగధీ రామ వసోస్తస్య మహాత్మనః |
పూర్వాభిచరితా రామ సుక్షేత్రా సస్యమాలినీ || 1.32.10 ||

కుశనాభస్తు రాజర్షిః కన్యాశతమనుత్తమం |
జనయామాస ధర్మాత్మా ఘృతాచ్యాం రఘునందన || 1.32.11 ||

తాస్తు యౌవనశాలిన్యో రూపవత్యః స్వలంకృతాః |
ఉద్యానభూమిమాగమ్య ప్రావృషీవ శతప్రదాః || 1.32.12 ||

గాయంత్యో నృత్యమానాశ్చ వాదయంత్యస్తు రాఘవ |
ఆమోదం పరమం జగ్ముర్వరాభరణభూషితాః || 1.32.13 ||

అథ తాశ్చారుసర్వాంగ్యో రూపేణాప్రతిమా భువి |
ఉద్యానభూమిమాగమ్య తారా ఇవ ఘనాంతరే || 1.32.14 ||

తాః సర్వా గుణసంపన్నా రూపయౌవనసంయుతాః |
దృష్ట్వా సర్వాత్మకో వాయురిదం వచనమబ్రవీత్ || 1.32.15 ||

అహం వః కామయే సర్వా భార్యా మమ భవిష్యథ |
మానుషస్త్యజ్యతాం భావో దీర్ఘమాయురవాప్స్యథ || 1.32.16 ||

చలం హి యౌవనం నిత్యం మానుషేషు విశేషతః |
అక్షయం యౌవనం ప్రాప్తా అమర్యశ్చ భవిష్యథ || 1.32.17 ||

తస్య తద్ వచనం శ్రుత్వా వాయోరక్లిష్టకర్మణః |
అపహస్య తతో వాక్యం కన్యాశతమథాబ్రవీత్ || 1.32.18 ||

అంతశ్చరసి భూతానాం సర్వేషాం సురసత్తమ |
ప్రభావజ్ఞాశ్చ తే సర్వాః కిమర్థమవమన్యసే || 1.32.19 ||

కుశనాభసుతా దేవ సమస్తాః సురసత్తమ |
స్థానాచ్ఛ్వావయితుం దేవం రక్షామస్తు తపో వయం || 1.32.20 ||

మా భూత్ స కాలో దుర్మేధః పితరం సత్యవాదినం |
అవమన్య స్వధర్మేణ స్వయం వరముపాస్మహే || 1.32.21 ||

పితా హి ప్రభురస్మాకం దైవతం పరమం చ సః |
యస్య నో దాస్యతి పితా స నో భర్తా భవిష్యతి || 1.32.22 ||

తాసాం తు వచనం శ్రుత్వా హరిః పరమకోపనః |
ప్రవిశ్య సర్వగాత్రాణి బభంజ భగవాన్ ప్రభుః || 1.32.23 ||

అరత్నిమాత్రాకృతయో భగ్నుగాత్రా భయార్దితాః |
తాః కన్యా వాయునా భగ్నా వివిశుర్పుపతేర్గహం |
ప్రవిశ్య చ సుసంభ్రాంతాః సలజ్ఞాః సాస్త్రలోచనాః || 1.32.24 ||

స చ తా దయితా భగ్నాః కన్యాః పరమశోభనాః |
దృష్ట్వా దీనాస్తదా రాజా సంభ్రాంత ఇదమబ్రవీత్ || 1.32.25 ||

కిమిదం కథ్యతాం పుత్ర్యః కో ధర్మమవమన్యతే |
కుజ్ఞాః కేన కృతాః సర్వాశ్చేష్టంత్యో నాభిభాషథ |
ఏవం రాజా వినిఃశ్వస్య సమాధిం సందధే తతః || 1.32.26 ||

|| ఇత్యాదీ శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ద్వాత్రింశః సర్గః ||